

กลุ่มศิลปประดิษฐ์จากรากไม้

องค์การบริหารส่วนตำบลขับสนุ่น จังหวัดสระบุรี

ชาวบ้านขับใหญ่ส่วนมากมีอาชีพทำไร่และเลี้ยงสัตว์ ในไร่มีเศษซากไม้จำพวกตอไม้หรือโพรงไม้เป็นจำนวนมาก ส่วนมากเกษตรกรจะเผาทำลายทิ้งโดยไม่เห็นคุณค่า ต่อมาเกษตรกรรายหนึ่งซึ่งมีฝีมือช่างไม้ได้นำตอไม้ในพื้นที่ไร่ตนเองมาทดลองทำเป็นเก้าอี้ไม้ใช้ในบ้าน และมีผู้พบเห็นมาติดต่อขอซื้อในราคาที่สูง จึงเป็นแรงจูงใจในการผลิตเพื่อจำหน่ายซึ่งทำเป็นอาชีพเสริมจากอาชีพทำไร่ โดยฝึกสมาชิกในครอบครัวให้ช่วยกันทำเป็นเฟอร์นิเจอร์ใช้สอยและตกแต่งบ้าน โดยได้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรีในการประสานงานทำความเข้าใจกับกรมป่าไม้ในพื้นที่ และกำหนดขอบเขตการนำประเภทไม้มาใช้ประโยชน์ ซึ่งในระยะแรกเป็นการผลิตแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือน แม้ว่าจะมีทรัพยากรวัตถุดิบเป็นจำนวนมาก แต่ต้องหยุดผลิตบ่อยครั้งเนื่องจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในพื้นที่พิจารณาว่าการใช้เศษไม้ตามธรรมชาติมาทำประโยชน์เป็นความผิดตามกฎหมายป่าไม้ฐานทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

ต่อมาในปี 2538 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรีมีแนวนโยบายที่จะสนับสนุนการรวมกลุ่มของชาวบ้าน จึงได้มีแนวคิดที่จะสนับสนุนให้ชาวบ้านจัดตั้งเป็นกลุ่มศิลปประดิษฐ์จากรากไม้ขึ้น แต่เป็นการรวมกลุ่มกันผลิตแบบไม่เป็นทางการ และกลุ่มยังขาดงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการ ในปี 2544 องค์การบริหารส่วนตำบลขับสนุ่นเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มกันในชุมชนจึงได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือกลุ่ม

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: มวกเหล็ก

จังหวัด: สระบุรี

ประชากร: 6,580 คน

พื้นที่: 132.54 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2544 อบต.ขับสนุ่นได้จัดทำโครงการ "กลุ่มศิลปประดิษฐ์จากรากไม้" ขึ้น เพื่อสร้างงานให้กับราษฎรในหมู่บ้านให้มีอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวหลังฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยไม่ต้องออกไปทำงานนอกภูมิลำเนา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. สนับสนุนงบประมาณกู้ยืมเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่กลุ่ม จำนวน 100,000 บาท สำหรับจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นต่อการผลิต ซึ่งเป็นเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ย สงคืนภายใน 5 ปี ละ 20,000 บาท
2. กลุ่มมีสมาชิกจำนวน 26 คน และจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ และสมาชิกกลุ่ม และคณะที่ปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย พัฒนาการจังหวัดสระบุรี นายอำเภอมวกเหล็ก พัฒนาการอำเภอมวกเหล็ก พัฒนาการตำบลขับสนุ่น นายก อบต.ขับสนุ่น และผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 ตำบลขับสนุ่น
3. ด้านการผลิต สมาชิกจะเข้ามาผลิตทุกวัน วันละประมาณ 20 คน โดยจะได้ค่าแรงในการผลิตตามชิ้นงานที่ผลิตได้ ชิ้นละประมาณ 150-220 บาท และผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ และศาลา เป็นต้น

4. ด้านการตลาด ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการต่างๆ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสระบุรี อบต.ชัยสนุน และสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด โดยการประชาสัมพันธ์สินค้าให้แก่กลุ่ม และสนับสนุนให้กลุ่มร่วมออกงานแสดงสินค้าต่างๆ ทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด
5. ประสานงานกับหน่วยราชการต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ และด้านวิชาการเพิ่มเติม เช่น งบประมาณจากสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาอำเภออมวกเหล็ก

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. งบประมาณจาก อบต.ชัยสนุน ในปี 2544 จำนวน 100,000 บาท เพื่อเป็นเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยให้แก่กลุ่ม
2. งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี จำนวน 20,000 บาท
3. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาอำเภออมวกเหล็ก สนับสนุนเงินกู้ยืมให้แก่กลุ่ม ในปี 2546 จำนวน 300,000 บาท โดยกำหนดให้ชำระคืนเป็นเดือน เดือนละ 6,000 บาท
4. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออมวกเหล็ก สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนสตรีอำเภอชัยสนุนจังหวัดสระบุรี ในปี จำนวน 50,000 บาท ให้เป็นเงินกู้ยืมสำหรับกลุ่มส่งคืนภายใน 1 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 6

การระดมทุน/การระดมหุ้น

1. ระดมทุนจากสมาชิก หุ้นละ 100 บาท เป็นเงิน 20,000 บาท

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. เครื่องเกียร์ไม้ จำนวน 6 ตัว ๆ ละ 300 เป็นเงิน 18,000 บาท
2. เครื่องขัด เครื่องเขย่า จำนวน 2 ตัว ๆ ละ 2,500 เป็นเงิน 5,000 บาท
3. สว่านไฟฟ้า จำนวน 4 ตัว ๆ ละ 2,500 บาท เป็นเงิน 10,000 บาท
4. เลเซอร์ จำนวน 1 ตัว ๆ ละ 9,500 บาท เป็นเงิน 9,500 บาท
5. เครื่องขัดสายพาน จำนวน 2 ตัว ๆ ละ 6,500 บาท เป็นเงิน 13,000 บาท
6. กบไฟฟ้า หน้า 5 จำนวน 2 ตัว ๆ ละ 9,500 เป็นเงิน 19,000 บาท
7. เครื่องขัดไฟฟ้าเครื่องเกียร์ใหญ่ จำนวน 1 ตัว ๆ ละ 5,500 บาท เป็นเงิน 5,500 บาท

บุคลากร

1. เจ้าหน้าที่ อบต. ทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม 2 คน ทำงานวันและเวลาราชการ
2. สมาชิกกลุ่ม ทำหน้าที่ในการผลิตเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ จำนวน 20 คน ทำงาน 7 วัน/สัปดาห์

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2544	- กลุ่มชาวบ้านที่ผลิตเฟอร์นิเจอร์จากรากไม้ได้เขียนโครงการเพื่อขอรับงบประมาณในการสนับสนุนกลุ่มจาก อบต. เพื่อใช้เป็นเงินทุนในการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการผลิต และ อบต. แนะนำให้ชาวบ้านจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการเนื่องจาก อบต. สามารถให้การสนับสนุนชาวบ้านได้ในรูปแบบของกลุ่มอาชีพ	กลุ่มชาวบ้านที่ผลิตเฟอร์นิเจอร์
2544	- จัดตั้งกลุ่ม โดยรวบรวมสมาชิกกลุ่มได้ จำนวน 26 คน แต่งตั้งคณะกรรมการของกลุ่ม และเขียนโครงการเพื่อขอรับความช่วยเหลือจาก อบต. และหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดสระบุรี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแมวกเหล็ก สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาอำเภอแมวกเหล็ก - ประชุมผู้บริหาร และสมาชิกสภา อบต. และอนุมัติงบประมาณ จำนวน 100,000 บาท เพื่อเป็นเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยให้แก่กลุ่ม โดยกำหนดให้ส่งคืนภายใน 5 ปี ปีละ 20,000 บาท	กลุ่มศิลปประดิษฐ์จากรากไม้/อบต./สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดสระบุรี/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแมวกเหล็ก/สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี
2544	- สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดสระบุรี สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนให้แก่กลุ่มกู้ยืม จำนวน 50,000 บาท โดยมีดอกเบี้ยร้อยละ 6 และให้ความช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์สินค้าให้แก่กลุ่ม	สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดสระบุรี
2544	- ดำเนินการผลิตในรูปแบบกลุ่ม โดยสมาชิกกลุ่มจำนวน 20 คน เข้ามาช่วยกันในการผลิต โดยได้รับค่าตอบแทนตามชิ้นงาน ชิ้นละ 150- 220 บาท และกลุ่มได้ออกแสดงสินค้าของกลุ่มทั้งในและต่างพื้นที่	กลุ่มศิลปประดิษฐ์จากรากไม้
2546	- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาอำเภอแมวกเหล็ก สนับสนุนเงินกู้ยืมให้แก่กลุ่ม จำนวน 300,000 บาท	กลุ่มศิลปประดิษฐ์จากรากไม้/ธกส.อำเภอแมวกเหล็ก

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดสระบุรี

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแมวกเหล็ก และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาอำเภอแมวกเหล็ก

-- บทบาทความร่วมมือ --

-สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนให้กลุ่มกู้ยืม จำนวน 50,000 บาท โดยใช้เงินทุนสวัสดิการฯ และประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม

-สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ และนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มออกแสดงสินค้า รวมทั้งให้คำแนะนำแก่กลุ่มในการจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพ และการทำงานในระบบกลุ่ม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือกลุ่มทางด้านการตลาด

-ให้การสนับสนุนเงินกู้ยืมให้แก่กลุ่ม จำนวน 300,000 บาท

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ชาวบ้านในตำบลชัยสุนทรส่วนหนึ่ง มีอาชีพเสริมจากการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากรากไม้ โดยเป็นการผลิตภายในครัวเรือน จึงไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการ เนื่องจากไม่ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพอย่างเป็นทางการ นอกจากนี้กลุ่มชาวบ้านยังขาดงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการ

หลังการดำเนินการ

1. จัดตั้งกลุ่มศิลปะประดิษฐ์จากรากไม้อย่างเป็นทางการ โดยมีสมาชิก จำนวน 26 คน ส่งผลให้กลุ่มฯ ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระบุรี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังน้อย สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จนสามารถดำเนินการผลิตต่อเนื่องได้มาจนถึงปัจจุบัน
2. กลุ่มมียอดขายประมาณ 300,000 บาท/เดือน และสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมในการผลิต ประมาณกว่า 20 คน มีรายได้ ไม่ต่ำกว่า 4,000 บาท/เดือน
3. กลุ่มประสบความสำเร็จทางการตลาดเป็นอย่างมาก มีคำสั่งซื้อสินค้ามาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลุ่มผลิตส่งตลาดไม่ทัน ซึ่งมีตลาดทั้งภายในและภายนอกพื้นที่
4. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับเลือกให้เป็นหนึ่งใน “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” และได้รับการต้อนรับจากตลาดเป็นอย่างดี ได้รับเชิญให้นำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายและเผยแพร่ในงานเทศกาลต่างๆ ทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอาชีพจากท้องถิ่นอื่นๆ มาศึกษาดูงานเป็นประจำ
5. กลุ่มมีความสามารถในการใช้เงินที่กู้ยืมมาจากหน่วยงานต่างๆ คืนได้อย่างตรงเวลา

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ เนื่องจากทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้มองว่าเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	1. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดและหน่วยราชการต่างๆ มาช่วยสนับสนุนและอธิบายให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ทราบ รวมทั้งกำหนดข้อตกลงร่วมกันว่าจะใช้เฉพาะรากไม้จากไม้ที่ตายแล้วเท่านั้น
2. แรงงานในการผลิตไม่เพียงพอ	2. ดำเนินการฝึกแรงงานเพิ่มเติมจากประชาชนในหมู่บ้าน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ความซื่อสัตย์ เสียสละ และการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใสของคณะกรรมการกลุ่ม ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มในการเข้ามาผลิตเฟอร์นิเจอร์ให้ได้ตามความต้องการของลูกค้า และพัฒนารูปแบบให้สวยงามและตรงตามความต้องการของลูกค้ามากขึ้น รวมทั้งการสนับสนุนของ อบต. และหน่วยราชการต่างๆ ในด้านงบประมาณ และการประชาสัมพันธ์ตลาด ส่งผลให้กลุ่มศิลปะประดิษฐ์จากรากไม้ประสบความสำเร็จมาจนถึงปัจจุบัน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายวรุฒิ เชียงคิ้ว
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลชัยสนุน
ที่อยู่ : 152 หมู่ที่ 1 ตำบลชัยสนุน อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
โทรศัพท์ : (036) 227-312 , (01) 9663660

ชื่อ-นามสกุล : ส.ต.ท.สิริศักดิ์ หอมริน
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลชัยสนุน
ที่อยู่ : 152 หมู่ที่ 1 ตำบลชัยสนุน อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
โทรศัพท์ : (036) 227-312, (01) 7003059

ชื่อ-นามสกุล : นายชำ วารินทร์
ตำแหน่ง : ประธานกลุ่มศิลปประดิษฐ์จากรากไม้
หน่วยงาน : กลุ่มศิลปประดิษฐ์จากรากไม้
ที่อยู่ : 152 หมู่ที่ 1 ตำบลชัยสนุน อำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
โทรศัพท์ : (09) 0581562

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ.2544

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	152 หมู่ที่ 1 ตำบลชัยสน อำเภอเมืองหลัก จังหวัดสระบุรี 18220
ขนาดพื้นที่	132.54 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	3,091,544.77 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	3,224,238.30 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	9 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 3 คน ลูกจ้างประจำ 3 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	6,580 คน
จำนวนครัวเรือน	1,650 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	37,843 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลชัยสนอยู่ห่างจากอำเภอเมืองหลักประมาณ 36 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสระบุรีประมาณ 80 กิโลเมตร สภาพพื้นที่ในตำบลเป็นพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานปศุสัตว์(ส.ป.ก. 4-01) ทั้งตำบล ประชาชนส่วนมากย้ายมาจากที่อื่น และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เลี้ยงสัตว์ (โคนม) เป็นอาชีพหลัก เพราะสภาพพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่การทำเกษตร การปลูกอ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง และพืชผักต่างๆ ปัจจุบันตำบลชัยสนมี 15 หมู่บ้าน โดยทั่วไปคนในชุมชนมีความสัมพันธ์กันในระบบเครือญาติ ทำให้คนในชุมชนมีความผูกพันใกล้ชิดช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะระบบการผลิตทางการเกษตรกรรมในอดีตเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ คนในชุมชนโดยภาพรวมรู้จักกันหมด ความสัมพันธ์แบบพี่น้องจึงเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมระบบของการร่วมกันคิดร่วมกันทำ ตำบลชัยสนมีศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาหลายด้านคือ 1. เป็นที่เหมาะสมที่จะดำเนินการจัดทำเป็นชุมชนที่อยู่อาศัย บ้านจัดสรร รีสอร์ท รองรับบริการเจริญเติบโตของเมือง และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด 2. เหมาะสมในการจัดตั้งเป็นตลาดกลางทางการเกษตร เนื่องจากประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งปัจจุบันได้มีการจัดตั้งศูนย์รับน้ำหนักดิบจากหมู่บ้านและตำบลใกล้เคียง